

Naturverdier i skytebaneområdene i Ørskogfjellet skyte- og øvingsfelt, Ørskog kommune.

Kjell Magne Olsen

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag fra Forsvarsbygg kartlagt naturtyper etter DN håndbok 13, viltlokaliteter, rødlistearter og svartelistearter i skytebaneområdene til Ørskogfjellet skyte- og øvingsfelt i Ørskog kommune. Ingen naturtypelokaliteter eller viltlokaliteter ble avgrenset, og det ble heller ikke påvist rødlistede arter under kartleggingen.

Nøkkelord

Møre og Romsdal
Ørskog
Ørskogfjellet
Skytefelt
Naturtyper
Viltområder
Rødlistearter
Svartelistearter
Sanering

Omslag

FORSIDEBILDER
Øvre: Nordmørslav ved bane 1.
Midtre: Innskuddsområde bane 1.
Nedre: Bane 4, 5 og 6.
Alle fotos: Kjell Magne Olsen

LAYOUT (OMSLAG)
Blindheim Grafisk

ISSN: 1504-6370

ISBN: 978-82-8209-393-4

Biofokus-rapport 2014-29

Tittel

Naturverdier i skytebaneområdene i Ørskogfjellet skyte- og øvingsfelt, Ørskog kommune.

Forfatter

Kjell Magne Olsen

Dato

19.11.2014

Antall sider

10 sider

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder denne rapporten "levende" linker.

Refereres som

Olsen, K.M. 2014. Naturverdier i skytebaneområdene i Ørskogfjellet skyte- og øvingsfelt, Ørskog kommune. BioFokus-rapport 2014-29. Stiftelsen BioFokus. Oslo

Oppdragsgiver

Forsvarsbygg

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.

Andre BioFokus rapporter kan lastes ned fra:
<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadalléen 21, 0349 OSLO
Telefon 99550257

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Forord

Stiftelsen BioFokus har på oppdrag fra Forsvarsbygg foretatt naturfaglige registreringer i Ørskogfjellet skyte- og øvingsfelt i Ørskog kommune. Arbeidet er utført i forbindelse med planlagte saneringsarbeider i områder som tidligere er brukt som skytefelt. Lena Frøyland og Pål Skovli Henriksen har vært våre kontaktpersoner hos Forsvarsbygg. Kim Abel har vært prosjektansvarlig hos BioFokus. Han har stått for kontakten med Forsvarsbygg og for kvalitetssikring av rapport, mens Kjell Magne Olsen har utført kartleggingen og stått for rapporteringen.

Oslo, 19. november 2014

Kjell Magne Olsen

Sett nordøstover fra bane 1, mot bane 2 og 3. Formodentlig er det Trolltinden og Ytstetinden i bakgrunnen. Alle fotografier: Kjell Magne Olsen.

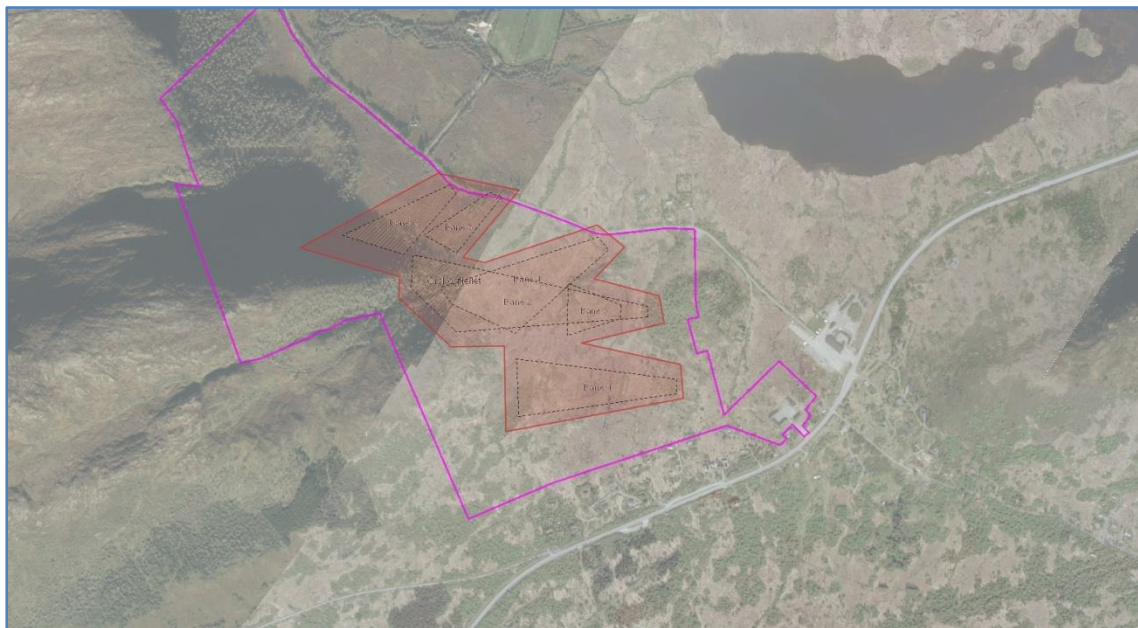
Innhold

1	INNLEDNING	5
1.1	OPPDRAG OG UNDERSØKELSESONMRÅDE	5
1.2	BAKGRUNN	5
1.3	NATURFORHOLD	5
1.3.1	<i>Geologi</i>	5
1.3.2	<i>Vegetasjon</i>	5
1.4	TIDLIGERE REGISTRERINGER	6
2	METODE	6
3	RESULTATER	7
3.1	GENERELT OM UNDERSØKELSESONMRÅDET	7
3.2	REGISTRERINGER	9
3.2.1	<i>Rødlistearter</i>	9
3.2.2	<i>Fremmede arter</i>	9
3.2.3	<i>Naturtyper</i>	10
3.2.4	<i>Vilt</i>	10
4	DISKUSJON/KONKLUSJON	10
5	REFERANSER	11

1 Innledning

1.1 Oppdrag og undersøkelsesområde

BioFokus har på oppdrag fra Forsvarsbygg utført kartlegging av naturtyper etter DN-håndbok 13 i Ørskogfjellet skyte- og øvingsfelt. Det ble også søkt etter rødlistearter, fremmedarter og vilt. Den undersøkte delen av feltet omfatter ca. 200 dekar, overveiende myrdekt areal, men også noen tørrere knauser og småskog. Undersøkelsesområdet fremgår av figur 1. Feltdelen av oppdraget ble utført 16. juli, hvilket regnes som gunstig for å fange opp aktuelle artsgrupper i området. Optimal sesong for soppkartlegging er på høsten, men potensialet for sjeldne og truede sopp i området regnes som lavt.

Figur 1. Figuren viser beliggenheten til det undersøkte området i Ørskogfjellet skyte- og øvingsfelt. Den indre avgrensningen med rødt fyll er selve undersøkelsesområdet. Den ytre avgrensningen er det tidligere skyte- og øvingsfeltet.

1.2 Bakgrunn

Bakgrunnen for oppdraget er behov for mer kunnskap om områdets naturverdier i forbindelse med vurdering av sanering av tidligere skytebaner

1.3 Naturforhold

1.3.1 Geologi

Det er ikke fremskaffet detaljert berggrunnskart for området, men i grove trekk ligger det i et grunnfjellsområde, dominert av gneis (NGU 2014).

1.3.2 Vegetasjon

Myrene er i hovedsak artsfattige og preget av lite krevende arter. Noen få steder er de noe kildepregete og med litt større artsmangfold.

Fattig vegetasjon også ellers i terrenget, med mer eller mindre glissen bjørkeskog langs kantene og stedvis skrinne koller og lyngmark ute i skytebaneområdene.

Typisk myr i området. I bakgrunnen skråningen opp mot bane 2 og 3 (og 1 lenger bak).

1.4 Tidligere registreringer

I Artskart (<http://www.artsdatabanken.no>) og Naturbase (<http://geocortex.dirnat.no/silverlightviewer/?Viewer=Naturbase>) ligger absolutt ingen registreringer fra det aktuelle området. Ifølge Forsvarsbygg/Skifte eiendom og Asplan Viak AS (2007) skal det være kartlagt biologisk mangfold i området, med henvisning til BM-rapport nr. 55-2003 (i deres referanseliste: "Forsvarsbygg, Rådgiving, 2003. Biologisk mangfold kartlegging. BM-rapport nr. 55."). Denne rapporten omhandler imidlertid ikke Ørskogfjellet. Det gjør derimot BM-rapport nr. 8-2002 (Kystvåg mfl. 2003), men ingen naturtyper, viltområder, eller spesielt nevneverdige arter nevnes der.

2 Metode

Avgrensning og verdisetting av naturtypelokaliteter følger nyeste versjon av DN håndbok 13 fra Miljødirektoratet (Direktoratet for Naturforvaltning 2007), samt nyere faktaark som nå er under utarbeidelse i forbindelse med revisjon av håndboka.

En del arter som ble observert eller samlet inn er tilgjengelige på Artskart.

3 Resultater

3.1 Generelt om undersøkelsesområdet

Undersøkelsesområdet må karakteriseres som fattig og uten åpenbare forekomster av spesielt nevneverdige arter blant de organismegruppene som er vanlig å fokusere på ved denne typen undersøkelser. Et stort myrlendt område utgjøres av skytebanene 4, 5 og 6, samt deler av 2, som delvis overlapper med disse. Ved bane 1 og 2, delvis også 3, som for en stor del overlapper med bane 2, er det mer småkupert, med koller, myrflekker, gyttjesumper og små vannpytter. Bjørk dominerer tresjiktet, med kun ubetydelig innslag av andre arter. Området er beitet, men vegetasjonen er ikke sterkt preget av dette. En del areal har også ung bjørkeskog/-kratt der det tidligere har vært åpent areal i forbindelse med militær aktivitet.

Bane 4. Lengst ute til høyre skimtes bane 5 og 6.

Sett i retning standplass for bane 2 og 3.

Til venstre: sett rett nordover fra bane 2, med jordene ved Kopen i bakgrunnen. Til høyre: et område med litt spesiell fremtoning nær bane 5 og 6.

3.2 Registreringer

3.2.1 Rødlistearter

Det er verken gjennom tidligere undersøkelser eller gjennom denne kartleggingen påvist sjeldne eller truede arter innenfor Ørskogfjellet skyte- og øvingsfelt. Fattig berggrunn, og derav hovedsakelig fattige vegetasjonstyper, gir lite grunnlag for rikere vegetasjon og forekomster av sjeldne arter av karplanter, jordboende sopp og moser. Invertebratfaunaen er kun svært overfladisk undersøkt, men potensialet anses ikke som særlig stort.

3.2.2 Fremmede arter

Den eneste fremmedarten som ble registrert i området var en hagelupin som sto i kanten av fyllingen ved standplass bane 4. Denne kan ha kommet hit med tilførte masser.

Et utvalg arter observert i 2014.

Over: nordmørslav Cornicularia normoerica. Oppe til høyre: tue av stubbeskogmaur Formica truncorum. Til høyre: tue av håret heimaur Formica exsecta. Under: tranebærmåler Carsia sororiata.

Bakenfor anviserbuen på bildet til venstre er det et innskuddsområde som bærer tydelig preg av tidligere tiders skyteaktivitet. Tungmetaller har antakelig en stor del av skylden for at det i dag ikke er vegetasjon her.

3.2.3 Naturtyper

Det er verken gjennom tidligere undersøkelser eller gjennom denne kartleggingen påvist natur som gir grunnlag for kartlegging av viktige naturtyper etter DN-håndbok 13.

3.2.4 Vilt

Viltkartlegging krever vanligvis at et område oppsøkes mange ganger, helst fordelt over flere år, og et kort besøk på en enkelt dato vil ikke kunne gi særlig konkrete data om slike forhold. Det er imidlertid ingenting ved terreng og vegetasjon som tilsier at området har en rik eller spesiell viltfauna.

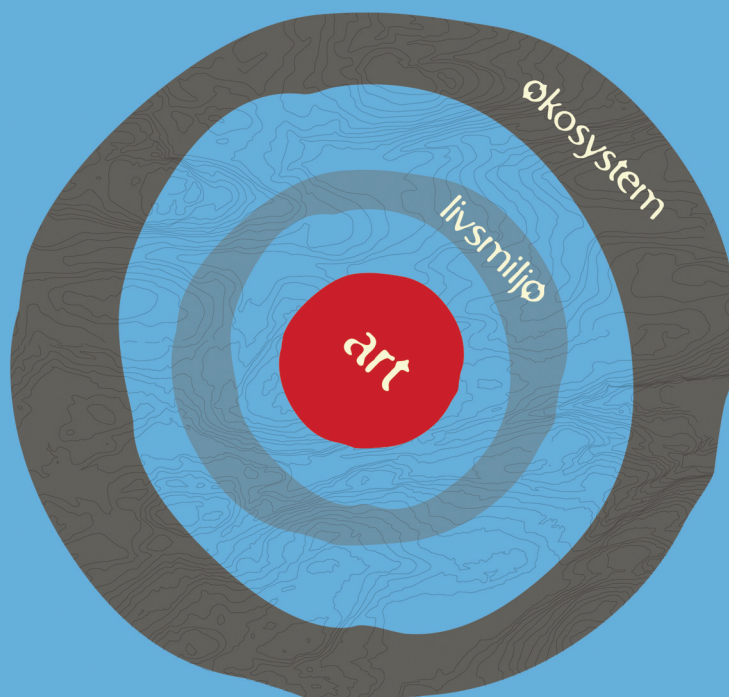
4 Diskusjon/konklusjon

Bakgrunnen for denne undersøkelsen har vært et behov for kunnskap om naturverdiene i skytefeltområdene i Ørskogfjellet skyte- og øvingsfelt, i forbindelse med planlagt sanering av de gamle skytebanene. I de senere år har det pågått planlegging av denne saneringen, et arbeid som har avdekket store mengder tungmetaller i flere områder i tilknytning til tidligere skytebaner. Forsvarsbygg/Skifte eiendom og Asplan Viak AS (2007) dokumenter hva som er gjort og videre utfordringer knyttet til forurensede masser på skyte- og øvingsfeltet.

Kartleggingen sommeren 2014 har dokumentert at det ikke finnes nevneverdige naturverdier i området. Dette skyldes i stor grad sterk menneskelig påvirkning og en hovedsakelig fattig berggrunn, og derav hovedsakelig fattige vegetasjonstyper, med lavt potensial for mer krevende flora og fauna

5 Referanser

- Kystvåg, E., Bekken, J. og Østmoe, E.R. 2003. Biologisk mangfold i Kvernes, Setnesmoen og Ørskog skyte- og øvingsfelter, Averøy, Rauma og Ørskog kommuner, Møre og Romsdal. Forsvarsbygg Eiendomsforvaltning og naturtjenester AS. BM-rapport 8-2002.
<http://www.forsvarsbygg.no/Documents/Nedlastningssenter/Bilologisk%20mangfald/Region%20midt-s%C3%B8rvest/Kvernes,%20Setnesmoen%20og%20%C3%98rskog%20skytte-%20og%20%C3%B8vingsfelt.pdf>
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13.
<http://www.dirnat.no/content.ap?thisId=500031188&language=0>
- Forsvarsbygg/Skifte eiendom og Asplan Viak AS 2007. Miljøutredning av skyte- og øvingsfelt. Ørskogfjellet skyte- og øvingsfelt. Del 1 miljøkartlegging.
- NGU 2014. Norges Geologiske Undersøkelse. Berggrunnskart på nett.
<http://www.ngu.no/no/hm/Kart-og-data/>

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>

Gaustadalléen 21
0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8209-393-4

BioFokus-rapport 2014-29